

Нападенията на печенези и кумани нѣмали край. Много имъ помагало въ това недоволството на българския народъ, което произлизало, едно, отъ омраза къмъ гърцитѣ, друго, отъ гонението на богомили и павликяни. На 1078 год., когато варваритѣ ограбвали страната чакъ до Одринъ и вътрешни крамоли разкъсвали византийската империя, грѣцкиятъ павликянинъ Лека отъ Пловдивъ разбунтувалъ народа около София, а славянинътъ-богомилъ Добромиръ подигналъ въстание въ Месемврия²⁰. Наистина, 80-хилядната, но зле въоръжена и неподготвена войска на възстаницитѣ била разбита отъ единъ не толкова многоброенъ, но опитенъ отредъ византийци; ала осемъ години по-късно българскитѣ водачи отъ Дръстъръ и околноститѣ (единъ отъ тѣхъ се наричалъ Сеславъ) се съединили съ куманитѣ (1086 г.). Въ сѣщото време се подигнали и богомилитѣ, които подъ началството на единъ павликянинъ отъ Пловдивъ, бившъ придворенъ, заели планинската кула Бѣлятово (въ Сръдна-гора или въ Балкана северно отъ Пловдивъ) и отъ тамъ грабѣли и палѣли по цѣла Тракия²¹. Тѣхниятъ предводителъ дори се оженилъ за дъщерята на единъ кумански князь. Съ помощта на възстаницитѣ куманитѣ заели Дръстъръ и дунавската областъ, която вече отъ нѣколко години само номинално принадлежала на Византия. Презъ 1087 год. Челгу-ханъ нахълталъ съ 80,000 печенези и кумани въ Тракия, но билъ убитъ въ едно несполучливо сблъскване. Императоръ Алексий, който потеглилъ къмъ Дунава на 1088 г., въ единъ страшенъ бой едва се спасилъ. Само когато сполучилъ да скара печенези и кумани помежду имъ, той успѣлъ да премахне злочестината. Найсетне на 1091 год., когато съсипали печенезитѣ при Левунионъ при устието на Марица, византийцитѣ успѣли да турятъ край на жестокитѣ опустошения на балканскитѣ страни. Една частъ отъ варваритѣ била заселена въ Мъгленъ, а останалитѣ били изклани. На 1122 год. печенезитѣ за сетенъ пѣтъ преминали Дунава и били напълно унищожени при Верея въ Тракия. Къмъ края на тоя вѣкъ тѣ изчезватъ съвсемъ; тѣхното мѣсто заематъ куманитѣ. Тогава избухнали безредици и въ Охридъ. Възстаницитѣ се укрепили въ планинитѣ западно отъ Охридското езеро, ала били покорени отъ полководеца Михаилъ Таронитъ²².

На 1094 г. куманитѣ, подбуждани отъ анти-императора Псевдо-Диогенъ, отново преминали Дунава. Когато съ помощта на самитѣ планинци тѣ преминали Балкана, гражданитѣ отъ Ямболъ и отъ другитѣ околни мѣста решили да признаятъ Псевдо-Диогена. Одринъ трѣбвало да се брани противъ куманитѣ въ продължение на 48 дня. Настѣплението имъ се прекратило съ битката при Таврокомонъ²³.

Много по-опасни отъ заддунавскитѣ скитници били норманитѣ. Робертъ Гюискаръ въ 1081 год. излѣзълъ на албанския брѣгъ, разбилъ императора Алексия при р. Арзень и превзелъ Драчъ. Синъ му Боемундъ, който заелъ цѣлия Епиръ, билъ повиканъ отъ българскитѣ жители на Охридъ. Градътъ билъ заетъ отъ него, ала въ крепостта се задържалъ византийскиятъ гарнизонъ. Въмѣсто да губи време при обсадата на тая крепостъ, Боемундъ се заелъ да покори Македония. Петъръ „d'Aulps“ заелъ областта Пологъ при извора на Вардаръ, графъ Понтуазски (Pontoise) превзелъ Скопие, а Боемундъ самъ потеглилъ къмъ Солунъ и дошълъ до Бѣла-църква (*Ἀσπρά ἐκκλησία*, днесъ Акча-клисе), недалечъ отъ развалинитѣ на старата Пела, въ крайбръжието при устията на Вардаръ. Мъгленската крепостъ, която отъ войнитѣ на Василия II се намирала въ развалини, била възстановена и снабдена съ нормански гарнизонъ. Цѣлата страна до Вардара била заета съ помощта на недоволнитѣ българи. Но на тия успѣхи турили край користолюбието на много нормандски водачи, подкупени съ грѣцко злато, смѣт-